№ 187 ՏԱՐԵԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐԻ Մարտի, 16 Հինգշաբթի 1898 Մարտի, 16 Հինգշաբթի ՏԱՐԻ № 187

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Տարեկան՝ 10 րուբլի, վեց ամիսը 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
Խմբագրատեղին գտնւում է Պոշտա, Redaction „Nor-Dar“
Ցանկացողները թող դիմեն խմբագրատեղին։
Հասցէ՝ Tiflis, Rédaction „Nor-Dar“,
Խմբագրատեղին կապակցութեան մէջ է միայն 9-ից մինչև 2-ը ցայտագրատեղիներին ընդունելու են միայն նոյեմբերի 3 ի., դեկտեմբերի հարիւր՝ 2 ի., ցայտագրատեղիներին ընդունելու են միայն նոյեմբերի 3 ի., դեկտեմբերի հարիւր՝ 2 ի.

ՀՈԳԵՒՈՐ ԱՂՕՏՔ

Ս. Ղազարեանի տպագրութեան մէջ։

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

Ընդունուած է տպագրութեան։

Ս. Ղ. Գալէնեանի անունով Ներսիսեան դպրոցի ուսուցիչ Ս. Ա. Ղազարեանը հրատարակել է ուսումնական գրքեր, որոնք ունին մեծ նշանակութիւն մեր դպրոցների համար։ Ս. Ղազարեանի գրքերը ունին մեծ յատկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, որ հեղինակը ծանօթ է մանկավարժական գիտութեան պահանջներին։

Ա. Ղ. Ա.

Ա. Ղ. Ա.

Ա. Ղ. Ա.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ֆրանսիական մամուլը հետաքրքրությամբ է հետևում Հայկական հարցի շուրջ ծավալված բանավեճին։ Ֆրանսիական հասարակական կարծիքը ևս ուշադրությամբ է հետևում այդ բանավեճին։ Ֆրանսիական մամուլի մեծ մասը ընդունում է, որ Հայկական հարցը գոյություն ունի, և որ Եվրոպան պարտավոր է միջամտել։ Ֆրանսիական մամուլի մեծ մասը ընդունում է, որ Հայկական հարցը գոյություն ունի, և որ Եվրոպան պարտավոր է միջամտել։

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՊԱՐԻԶ, 14 հոկտեմբերի.—Պատգամաւորների ժողովի վերջին նիստով քուէարկութեանց ժամանակ մինիսթրութիւնը ձայների փոքրամասնութիւն ստացաւ և հրաժարական տուեց։ Փորն ընդունեց հրաժարականը, բայց խնդրեց, որ մինիսթրութիւնը ժամանակաւորապէս վարէ գործերը։ Ծովային մինիսթր Լոկրուան նշանակուած է գինուորական մինիսթրութեան ժամանակաւոր կառավարիչ։ Պատգամաւորների ժողովի ձայների ցրուած լինելու շնորհիւ դրութիւնն անորոշ է։ Կարծում են, որ Բրիսոնի յաջորդ կըլինի Ռիբոն։ Փողոցներում և հրապարակներում համախմբումներ կան. փողոցային մի քանի ընդհարումներ տեղի ունեցան։

ԹԵՐ ԵՒ ԴԷՄ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծապատիւ պ. խմբագիր,

Խնդրեմ այս երկտողիս մի անկիւն շնորհէք «Նոր-Դար»-ի մէջ՝ ճշմարտութիւնը վերականգնելու և Երևանի թեմական դպրոցի հոգաբարձութեան վրայ գործուած անիրաւացի յարձակուողներին պատասխանելու։ «Մշակ» լրագրի թղթակիցները, առանց տեղեկանալու հոգաբարձութեան գործունէութեանը և գործին անտեղեակ՝ սուտ լուրեր են գրում այդ լրագրին—երբեմն տեսչի հարցերում, երբեմն որպէս թէ ուսումն ուշ սկսելու վերաբերութեամբ և այլն։ Ցիշեալ լրագրի 174 համարում Ֆ. ստորագրուածով գրուած է, թէ սեպտեմբեր ամիսը մօտենում է իւր վախճանին, ուրիշ դպրոցներում արդէն կանոնաւոր դասերն սկսուել են, բայց թեմական դպրոցը դեռ ևս ամառային տենդի մէջ է, և դրա պատճառը թղթակիցը վերագրում է հոգաբարձուներից վաճառականների խրխիղի գնալը, Երևանից բացակայելը։ Թղթակիցն ակնարկելով վաճառականներին՝ մոռացել է, որ 1897/98 ուսումնական տարուայ համար հոգաբարձուներ ընտրելու ժամանակը, երբոր հրաժարուեցին քուէարկութիւնից վաճառական հոգաբարձուները, անմիջապէս հրաժարուեցին և միւս համալսարան ուարած ընտրելի հոգաբարձուները, հրապարակաւ խոստանալով իրենց անկաշտութիւնը՝ առանց վաճառական հոգաբարձուների դպրոցը կառավարելու, և այդ համալսարանականների թախանձանաց դիմելով վաճառականները ընդունեցին իրենց քուէատուփը դնելու և ընտրուեցին աւելի շատ ձայնով։ Երբ թղթակիցը Երևանումն է ապրում, ապա նա պիտի իմանայ վաճառականների տուած օգտանները հասարակական ձեռնարկութեան մէջ (օրինակ, երեսուն տարի առաջ Երևանում սկսուած եկեղեցու շինութիւնը մնացել էր թերի, բայց մի քանի վաճառականների շնորհիւ այս տարուայ մայիս ամսուանից ձեռնարկեցին թերին լրացնելու և մէկ ամսից կաւարտեն՝ ծախսելով մօտաւորապէս վեց հազար րուբլի)։ Սուտ է խօսում պարոնը, որ ասում է, թէ դասերն ուշ են սկսուել, քանի որ սեպտեմբերի 15-ին թեմական դպրոցի դահլիճում հրապարակով մաղթանք կատարուեց, տեղիս առաջնորդ Ներսէս արք-եպիսկոպոսի, հոգևորականների, ամբողջ ուսուցչական խմբի և դպրոցի հոգաբարձութեան ներկայութեամբ. հոգաբարձութիւնն ի նկատի առնելով, որ ուսումը արական և իգական գիմնազիոններում և ուսուցչական սեմինարիայում ընդհանրապէս սկսում է սեպտեմբերի 15 ին, կարգադրութիւն արեց, որ դպրոցում դասատնդութիւնն սկսուի նոյնպէս սեպտեմբերի 15-ից, որը և առանց մի օր ուշանալու կատարուեց։ Աւելացնենք և այս, որ մեր նոր հրատարակած ուսուցիչները չատ բարձր են և համապատասխան իրենց կոչման. մինչև անգամ երբորդ դասարանից սկսած մինչև վերջի բարձր դասարանի ուսուցիչները համալսարան աւարտածներ են և ոչ թէ ուսումը կիսատ թողած մարդիկ։

Այս բոլորից յետոյ յուսով եմ, որ յիշեալ լրագրի լրատուներն այսուհետև մօտից կը ծանօթանան հոգաբարձութեան գործունէութեանը, և ապա ձեռքները կը դնեն լրագրի վրայ դրած՝ լուր կը հաղորդուին ի տեղեկութիւն հասարակութեան *)։

Մնամ յարգանքով Երևանի հայոց թեմական դպրոցի հոգաբարձութեան անդամ՝ Գէորգ Անտոնեանց.

Երևան, 8 հոկտեմբերի։

*) Դեռ չատ կը սպասէք։ Խմբ.

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՌԱՋՄԱՎԻՐԱԿԱՆ ՁԱՆԱՊԱՐՀ

1898 թ. մայիսի 1-ից մինչև 1898 թ. նոյեմ. 1

Թիֆլիսից I-լին հինգ տեղ ունեցող կառքը մեկնում է առ. 9 ժ. 30 ր. պիչերում է Մլեթում և հասնում է Վլադիկաւկազ միւս օրը եր. 7 ժ. 20 ր.։ II-ը մեկնում է առաւօտեան 11 ժամին և պիչերում է Պասանաուրում. հասնում է Վլադիկաւկազ միւս օրը եր. 9 ժ. 20 ր.։

Վեց տեղ ունեցող I-լին հանրակառք (առանց պիչերելու) մեկնում է օրուայ 2 ժ. 30 ր. և հասնում է Վլադիկաւկազ միւս օրը եր. 4 ժ. 35 ր. II-ը մեկնում է եր. 3 ժ., առանց պիչերելու, հասնում է Վլադիկաւկազ միւս օր եր 11 ժ. 20 ր.։

Վլադիկաւկազից հինգ տեղ ունեցող I կառքը մեկնում է առ. 7 ժ. պիչերում է Մլեթում և հասնում է Թիֆլիս միւս օրը եր. 6 ժ. 30 ր.։ II-ը մեկնում է առ. 9. 30 ր. պիչերում է Դուդարում և հասնում է Թիֆլիս միւս օրը 7 ժ. 55 ր.։

Վեց տեղ ունեցող I-լին հանրակառք (առանց պիչերելու) մեկնում է եր. 5 ժ 30 ր. և հասնում է Թիֆլիս միւս օր, եր. 7 ժ. 25 ր.։ II-ը մեկնում է եր. 3 ժ. և առանց պիչերելու հասնում է Թիֆլիս միւս օրը եր. 10 ժ. 55 ր.։

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԾՆՆԴԱԲԵՐԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՈՎ

(Սոլոլակ, Սպովայա փողոց, № 64)

(սեպհական տուն)

Հեռաձօն № 230

Երթևեկ հիւանդների ընդհանուր ընդունելութիւնն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը՝ ժամը 2—4-ը ցերեկը. վճարը հիւանդների կարողութեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելութիւն՝ ամենայն օր՝ ժամը 8—10 առաւօտեան—վճարը 2 ր.։ Դիշերօթիկ հիւանդները և ծննդաբեր կանայք ընդունւում են գիչերուայ և օրուայ ամեն ժամանակ, բայց այդ մասին առաջուց տեղեկութիւն պիտի տրուի. վճարը որոշւում է ըստ դասակարգերի։ Ձունկորները ձրի են։ Գինեկոլգիայի բաժանմունք ընդունողները վճարում են 1 ր. 50 կ. մինչև 8 ր. մի օրուգիչերուայ համար. ծննդաբերական բաժանմունքը մանուկները—1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուգիչերուայ համար։ Երկունքի ազատելը 10 ր. մինչև 50 ր.։ Անդամահատութիւնը ըստ համաձայնութեան։ Երթևեկ բոլոր հիւանդները զեղը և նիւթեր ստանում են ընդունելութեան ժամանակ ձրի։ Ձունկորների համար 1-ական մահճակալ է դրուած իւրաքանչիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւորւում են նրանք տեսչի և նրա պ. պ. ընկերների տաղաւարութեամբ ձրի։

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ
Մ. ՄԿՐՏՉԵԱՆ.

—

ԴՈԿ. Դ. Ս. ՀԵՐՑՓԻՅԼԻ

որ իւր մասնագիտութիւնը պարապել է Վիեննայում, ընդունում է կաշուի, վեներական, մերզակալ և սիֆիլիտիկական հիւանդութիւններ ունեցողներին՝ ամեն օր առաւօտեան 9—11 ժամը և երեկոյեան 5—8 ժ.։ *Մատերեան փողոց, № 5, Լիսիցեի տուն։*

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ 75-ԱՄԵԱՅ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ I հատորը, որ գրել է պ. Ազէքսանդը Երիցեանը (հրատարակութիւն հոգաբարձութեան դպրոցի), վաճառւում է Թիֆլիսի կեդրոնական դրավաճառանոցում և Ներսիսեան դպրանոցի դրադարանում, հատը 2 րուբլի։
(1107) 3—2

(М). 3—3

ԹԻՓԼԻՍԻ ՀԱՑՈՑ ՀՐԱՏ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Դրասենեակում վաճառւում են՝

	Ր.	Կ.
Ազաթանգեղոսի պատմութիւնը.	1	»
Ստեփաննոս տարօնեցու պատմութիւնը.	2	»
Թիֆլիսեցոց մտաւոր կեանքը	1	50
Ղեւոնդ պատմագիր.	2	»
Դասագիրք կրօնի ուսուցիչների համար	1	75
Ժամանակագրութիւն հայոց Դարաբէի.	1	25
Հանրամատչելի քնախօսութիւն Լուսնկիչի.	1	»
Հանրամատչելի աստղաբաշխութիւն Քլամմարիօնի.	1	»
Քննական պատմութիւն հայոց Գարագաշեանի.	4	»
Պատմութիւն հայոց, Պալասանեանի.	1	50
Ակնայ հնութիւնք, ճանիկեանի	2	»
Մանկական լօտօ, (հայ., ռուս., ֆրանսերէն և վրացերէն).	1	20
Ազգային ջօջեր, Պարոնեանի	1	»
Դաւիթ Կօպպերֆիլդ, Դիկկենսի.	1	»
Վէպիկներ և զրոյցներ, Մօպասանի	1	»
Ճո՛ երթաս, Սենկեվիչի	1	50
Մարդ եմ, էրերսի.	1	»

Դիմել՝ Тифлисъ, Тифлисское Общ. Изд. Армянскихъ книгъ.
(1105) 50—7

ԼՈՒՍԱՒՈՐ ԵՒ ՁՈՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

քաղաքի կեդրոնում, Գոլովինսկի պրոսպեկտի վրայ, № 12, «Կրնուժոկ»-ի շաքրում. յարմար է դրասենեակի, պահեստի, կազմրանի, նկարչական, կարուձևի և այլ արհեստանոցի համար։ Հարցնել Ա. Պետրովի տպարանում։

5—3

ԹԻՓԼԻՍԻ ՀԱՑՈՑ ՀՐԱՏ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լոյս տեսաւ

ՄԱՐԴԵՄ

(HOMO SUM)

Վէպ

Գերմաներէն բնագրից թարգմանեց

ՍՏ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆՑ

428 երես, Գինն է 1 ՐՈՒԲԼԻ

Դիմել՝ Армянское Издательское Общество въ Тифлисѣ.
(1067) 50—29

Վաճառւում է Մոսկուայում տպուած

„ՍՈՒՐԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“

Ազգային լիակատար **ԵՐԳԱՐԱՆԻ** *առաջին հատորը, չորրորդ տպագրութեամբ, բաղկացած 402 մեծադիր երեսներից, 300-ից աւելի գործածական երգերով, բանաստեղծութիւններով և, երգերին վերաբերեալ, արձակ դրուածքներով։ Իւրաքանչիւր օրինակի գինն է 1 ր., ճանապարհածախքով—1 ր. 20 կ.։ 10 օրինակ գիրք պահանջողը ճանապարհածախք չէ վճարում։ Ցանկացողները, յայտնելով իրենց ճիշտ հասցէն, դիմում են Բագու, «Սուրակի» հրատարակչին սոյն հասցէով.*

Священнику Григорію Григоріанцу, *въ Баку.*

(1058) 5—4

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

Годъ второй. **на 1899 годъ** Годъ второй

на сженедѣльную литературно-политическую и научно-популярную газету

„РОССІЯ и АЗІЯ“

(Подписной годъ съ 1 Ноября 1898 г. по 1 Ноября 1899 г.)

Годовая цѣна безъ доставки **5 руб.**, съ доставкой и пересылкой—**6 руб.**, заграницу **7 руб.**, за полгода безъ доставки **3 руб.**, съ доставкой и пересылкой **4 руб.**, заграницу **5 руб.** Допускается разсрочка для годовыхъ подписчиковъ по 3 руб. въ два срока, или по 2 руб. въ три.

Адресъ Редакціи: **КІЕВЪ, Паньковская, д. № 12.**

Газета дастъ въ теченіе года: 1) 50 номеровъ литературно-политической газеты; 2) 50 номеровъ „Научно-литературнаго отдѣла“, посвященнаго Востоку, еврейству, инородцамъ, **Кавказу**, Туркестану и Сибири и 3) 4 книги приложеній подъ названіемъ „Альманахъ Россіи и Азіи“, въ который войдутъ;

I. **Арменія.** Сборникъ статей различныхъ Русскихъ и иностранныхъ авторовъ объ Арменіи, ея исторіи, литературѣ и отрывки изъ произведеній Армянскихъ писателей.

II. **Спиноза.** Біографія и лучшія произведенія знаменитаго Еврейскаго философа-пантеиста съ критическимъ комментаріемъ.

III I. Томъ „Полнаго Собранія сочиненій“ знаменитаго романиста Георга Еберса, автора романовъ „Дочь Египетскаго царя“, „Императоръ“ и пр.

IV. **Моріеръ.** Мирза Хаджи Баба Исфагани. Новый переводъ съ англійскаго по порученію Редакціи. (Эта книга была переиздана въ сороковыхъ годахъ Барономъ Брамбусомъ и представляетъ изъ себя романъ, состоящій изъ забавныхъ, юмористическихъ сценъ изъ жизни Востока вродѣ Жильблаза Лесажа).

Всѣ годовые подписчики „Россіи и Азіи“ за прошлый годъ будутъ получать изданіе цѣлый годъ **безплатно** Оставшіеся экземпляры „Россіи и Азіи“ за прошлый годъ новые подписчики могутъ получить за 3 руб.

Объявленія—10 коп. строка корпуса.

5—5 Редакторъ-издатель прив. доц. **А. Н. ГРЕНЪ**

Լոյս տեսաւ ՄԵՐ ԿԱԶՄԱԾ

1899 Թ. ՓՈՅԻ ՕՐԱՑՈՑՑԸ

Հարուստ յատկուածով և երազահանով։

Ցանկացողները թող չտապան մեզ յայտնելու, որպէս զի իւր ժամանակին կարողանանք հասցնել։

20—6 (1001) *Թիֆլիս՝ Մակար Ջմշկեան։*

Дозв. цензурою. Тифлисъ, октября 15 го дня, 1898 г.

Տպարան Ա. Ի. Պետրովի

Типографія А. И. Петрова, Голов. проспектъ, домъ № 12 Телефонъ № 387.